

17. Dopravní služby a jejich zařazení v ČR, druhy a typy přepravy

- patří mezi základní služby v ČR
- zajišťují přepravu účastníka a jeho zavazadel
- prodej dopravních cenin (letenka, lodní lístek, jízdenka)
- informace o dopravním spojení a úschovu zavazadel

Členění dopravních služeb z více hledisek:

- 1) dle dopravního prostředku – železniční, letecká, autobusová, lodní, ostatní – horská, městská
- 2) dle území
  - a. vnitrostátní (ČR)
  - b. mezinárodní (ČR - VB)
- 3) z hlediska pravidelnosti
  - a. pravidelná doprava – jízdní řád
  - b. nepravidelná doprava – charterova doprava (na objednávku)
  - c. sezónní – pravidelné jsou v určitém období

Dopravní služby mohou být poskytovány:

- a) přímo CK jako služby vlastní
- b) nepřímo CK si objedná u dodavatele

Přepravní řád – upravuje podmínky cestování, jeho součástí je tarifní řád (upravuje cenu jízdného v závislosti na různých faktorech)

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

V české republice má velkou tradici.

Výhody: hromadnost (více lidí) plynulost (ve dne i v noci), nezávislost na počasí

Nevýhody: zpoždění, nižší hygiena, malá hustota tratí

MTZ (materiálně technická základna)

- 1) síť železničních tratí – v ČR poměrně hustá,
  - koleje jsou širokorozchodné(Ukrajina), středně rozchodné(ČR), nízkorozchodné(tzv. česká kanada úsek Jindřichův Hradec až Nová Bystřice)
- 2) vagóny, lokomotivy
- 3) sdělovací a zabezpečovací technika (rozhlas, závory)

Osobní vagóny se dělí:

- a) 1. třída, 2. třída, kuřácké, nekuřácké
- b) matky s dětmi, lůžkové
- c) jídelní a bufetové vozy, zvláštní přeprava – kola

Lůžkové vagóny:

- a) 1. třída (1 až 2 lůžka), umyvadlo, stolek, věšák
- b) 2. třída (2 lůžka) menší prostor

Lehátkové vagóny:

- a) 1. třída (4 lehátka)
- b) 2. třída (6 lehátek)

Každý vagón má na starosti speciální průvodčí, který zajišťuje služby

Speciální vlaky

Přes ČR jezdí tyto typy luxusních vlaků – IC, EC (lepší vybavení, rychlejší, pohodlnější, speciální příplatek, musí splňovat cca 20 znaků aby mohl být zařazen do těchto skupin)

Ostatní speciální vlaky

Orient expres – speciální historický luxusní vlak

TGV – francouzské rychlovlaky (300km/h)

Schikanzen expres – rychlovlak Japonsko

Glacier expres – větší okna, prosklená střecha

Rychlíkové vlaky mají kromě svého čísla i jméno – karlštejn, kafka, rožmberk

LETECKÁ DOPRAVA

Výhody: rychlost, pohodlí, kulturnost cestování (TV)

Nevýhody: a) cena – výjimka je low cost společnost nízko letové

b) náročné odbavování

c) omezená hmotnost zavazadel, velká závislost na počasí, malá hustota letišť

Zajišťují je různé letecké společnosti: ČSA, british airways, air france, lufthansa

Kromě těchto národních společností působí i čistě soukromé firmy – Fischer. V důsledku konkurenčního boje vytvářejí letecké společnosti tzv. ALIANCE (integrace horizontální), SKYLINE (členem je i ČR). Na druhé straně zde působí LOW-COST společnosti nízkorozpočtové. Letenka platí obvykle jeden rok. Letenka zahrnuje cenu – letištní taxa, samotná letenka.

MTZ

1) Letadla můžeme rozdělit z více hledisek

a) podle rychlosti : nadzvukové (jediné osobní CONCORDE ale už nelétá), podzvukové (všechny ostatní)

b) podle doletu – krátké tratě, střední, a dlouhé nad 1000km

c) podle kapacity – eurotaxi (3-10)

středně dopravní letadla (30-100)

velká dopravní letadla (100 – 250 i 500)

Třídy v letadlech

1. třída – first class

2. třída – business class

3. ekonomy class

zařazení tříd do konkrétního spoje určuje daná letecká společnost a závisí od významu linky a vzdálenosti

Letenka

- má tvar sešitku
- obvykle platí 1rok
- je vystavena na jméno a nepřenositelná
- nejčastěji jsou vydávány letenky: single – 1cesta, circle – okružní
- součástí letenky je i zavazadlový lístek

Letové služby

- 1) pozemní služby
  - před a po doletu
  - doprava na a z letiště
  - úschova zavazadel
  - prodej a rezervace letenek
  - směnárna
  - stravovací služby
- 2) palubní služby
  - zajišťují stewardy a stewardky, poskytují informace a propagační materiály, prodávání občerstvení

VODNÍ DOPRAVA

Představuje přepravu cestujících po vodních cestách, je to nejstarší druh dopravy a nejrozvinutější je v přímořských zemích. Využívá se především pro rekreační plavby spojené s ubytováním a stravováním. Pravidelná přeprava se uskutečňuje podle lodních řádů, cestující jsou vybavováni lodními lístky.

Výhody: přepravní kapacita plavidel, nejlevnější druh dopravy

Nevýhody: pomalá a závislá na počasí a stavu vodních toků

Vodní doprava se dělí:

- 2) vnitrozemskou (ČR – řeky, jezera, vodní nádrže)
- 3) námořní (CK ve spolupráci s lodními společnostmi)

Vodní cesty:

- 1) vnitrozemské (řeky, průplavy, jezera, umělé vodní plochy)
- 2) námořní (pobřežní vody, otevřené moře)

Plavidla:

Malé osobní lodě (100-700 lidí)

Velké osobní lodě (nad 700 lidí)

Velké oceánské lodě (rekreační plavby)

Trajektové lodě

SLUŽBY OSTATNÍ DOPRAVY

Městská doprava – ve velkých městech ČR zabezpečují dopravní podniky, v malých podniky tramvaje, trolejbusy, autobusy. Způsob využití závisí na rozloze města, směřování ulic, hustotě provozu, organizaci života ve městě. Nezastupitelná funkce – TAXISLUŽBA, která zajišťuje rychlou a pohodlnou přepravu podle přání zákazníka.

Horská doprava

Určené pro přepravu osob na laně v horském terénu, podporují lyžařský sport, zpřístupňují horské terény, používá se zásobování vysokohorských zařízení, urychlují záchranné akce horské služby.

Tvoří visuté lanovky – zimní střediska v ČR

Dělí se na: sedačkové (1-2osoby)

Kabinové (4-6osob)

Kabinové (20-150 osob)

Pozemní lanovky se dělí na:

- kabinové lanovky (pohyb po kolejích)
- kabinové vleky (rychlé a bezpečné pro přepravu lyžařů)